

T CETVELİ, HESAP MAKİNASI ve ANILAR

Nadir AVŞAROĞLU

Maden Mühendisi

T cetveli bir dönemin en önemli mühendislik sembolüdür, zamana ve gelişen teknolojiye yenik düşmemesi lazım.

Şimdi artık mühendislik öğrencileri T cetveli kullanmıyormuş, çalışmalar bilgisayarda yapılmıyormuş. Oysa benim T cetvelim birkaç sene öncesine kadar yatağın altında bir poşet içinde duruyordu.

Birçok kişi, kurum ya da kuruluş geliştirdikleri kültür ve birikimleri bazı sembol ve simgelerle ifade ederler. Sözcük anlamı olarak sembol, "biçimi ya da doğası ile bir düşünceyi ya da düşünceler bütününe çağrıştıran nesne ya da resim" demektir. Meydan Larousse ise sembol tanımını "duyularla algılanamayan bir şeyi belirten somut şey veya işaret" şeklinde vermektedir.

Birçok olayın, olgunun ya da yapının sembolü vardır. Birçok mesleğin de. Birine; doktor dersiniz aklına stetoskop gelir, avukat denince cübbe, mühendis denince baret, T cetveli. Odanın lokalinde, Ankara'daki üniversitelerin maden mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerle sohbet ediyorduk, onların dediklerine göre artık maden mühendisliği bölümünde teknik resim (çizim) dersi verilmiyormuş. Bölümlerde autocad dedikleri programlar sayesinde bilgisayar üzerinden gerçekleştirdikleri bir teknik resim öğretimi görülüyormuş.

Çok üzüldüm.

Muhakkak ki; zaman ilerleyecek, bilim ve teknoloji gelişecek, önceleri olmazsa olmazlar, gelişen bu teknik karşısında eriyecek, değişecek. Ama teknik resim ve proje derslerinde kullandığımız T cetveli önemli idi. Yok olmaması lazım. Bizden bir önceki kuşak da sürgülü cetvel için aynı yaklaşımı göstermiştir. Tutucu değilim ama T cetveli bir dönemin en önemli mühendislik sembolüdür, zamana ve gelişen teknolojiye yenik düşmemesi lazım.

Bizler; 17-18 yaşında bulunduğumuz kentleri terk ederek, büyük kentle-

re mühendis olmaya geldik. O yaşlarda, daha bıyığımız terlememişken en seçkin üniversitelerde mühendislik okumaya. Daha birinci sınıfta teknik resim dersi için elimizde tuttuğumuz T cetveli bizim mühendislik öğrencisi olduğumuzun en önemli göstergesi idi.

Kaldığımız öğrenci evinden çıkıp servis durağına gelene kadar elimde T cetveli, herkesin bana imrenerek baktığını düşünürdüm. 18 yaşında elimde tuttuğum T cetveli ile sıradan biri olmadığım, üniversite öğrencisi olduğum, hatta mühendislik okuduğumu herkese gösterirdim. Hatta durakta servis beklerken karşı apartmanın ikinci katındaki kız, belki bakar diye T cetvelini ön tarafta görünür bir yerde bulundururdum.

Şimdi artık mühendislik öğrencileri T cetveli kullanmıyormuş, çalışmalar bilgisayarda yapılmıyormuş. Oysa benim T cetvelim birkaç sene öncesine kadar yatağın altında bir poşet içinde duruyordu. Teknik resim ve proje dersleri dışında hiç kullanmadım ama, o benim mühendis olmamın bir parçası idi, önemli bir parçası idi, çok üzüldüm.

Oda lokalinde birlikte olduğum öğrenci arkadaşlarla sohbet ederken "Bizim zamanımızda bilgisayar yoktu" dedim. İnanmadılar. Şimdilerde üniversitelerin maden bölümlerinde okuyan gençler 1980'lerin sonlarında doğmuşlar, hatta aralarında 1990 doğumlular bile var. Bu kuşağın bizim zamanımızda bilgisayar olmadığını anlamaması mümkün.

Sohbet devam etti, ben de gençlere anlattım. Biz öğrenciyken, birkaç

Diploma olmadığı için, "çıkış" adını verdikleri yarım sayfalık pelür bir kâğıt, ilkokuldan beri benim gördüğüm öğretimi ve benim mühendisliğimi belgeleyemezdi.

şanslı arkadaşımızda hesap makinesi vardı. Bizim zamanımızda iki grup vardı bir grup Texas'cular. Bunlar Texas 58 C ya da 59 kullanırlardı. Bir diğer grup da Casio'cular. Casio kullananların Casio 1500'ü vardı.

Çok dillendirilmezdi, ancak her iki farklı hesap makinesini de kullananlar arasında gizli ve soğuk bir savaşın sürdüğü gözlenirdi. Texas'cular makinelelerinin şarjlı olması, fonksiyonel olması, -ln- alması (e tabanlı logaritma), ekranının küçük olması nedeniyle çok enerji tüketmemesi ile övünürlerdi. Casio'cular ise; makinelerinin iki kalem pille uzun süre çalışması, (1/x)'in tek tuşla hesaplanabilmesi, üniversitelerde yaygın olarak kullanılması nedeniyle birbirlerinin makinelerini kullanabilmelerini örnek göstererek makineleri ile övünürlerdi.

Bu şanslı azınlıktan biri de bendim. Benim Almanya'da akrabalarım vardı ve ben Texas kullanıcısı idim. Bizim öğrenci olduğumuz yıllarda hesap makinesi olmak bir ayrıcalıktı. Hesap makinesi mühendis olmanın bir sembolü, bir simgesi idi. Üniversiteden mezun olduk. Diploma olmadığı için, "çıkış" adını verdikleri yarım sayfalık pelür bir kâğıt, ilkokuldan beri benim gördüğüm öğretimi ve benim mühendisliğimi belgeleyemezdi. Bu nedenle hesap makinemi mühendisliğimin ilk yıllarında işletmedeki masamın üstünde hep buldurdum. Mühendis

olmanın sembolü olarak gördüğüm bu makine şarj pilleri bitene kadar masamın üstünde durdu. Artık bu pillerin üretilmediğini ve bu nedenle makinemi kullanamayacağımı öğrendiğimde çok üzül müştüm.

Mezuniyetimin üzerinden 20 küsur sene geçti. Üniversiteye gidip diplomamı hala almadım. Ancak uzun zamandır kullanmıyor olmama, yerine çok daha pratik ve güneş enerjili hesap makineleri çıkmasına rağmen ben hep Texas'ı buldurdum. Ömrü tamamlanmış olmasına rağmen hala tavan arasındaki karton kutuda durur. Diplomam değil ancak o hesap makinesi benim mühendisliğimin en önemli araçlarından biri.

Yaşlanıyor muyuz nedir, bilmiyorum ama, bu argümanlar mühendisliğin ve mühendis olmanın en önemli enstrümanları idi. Biz öğrenciyken, üniversite kampüsünde hangi öğrenci fen edebiyatta okuyor, hangisi işletmede okuyor çok anlaşılmazdı. Ama bir öğrenci de hesap makinesi ya da T cetveli varsa mühendis olduğu aşikârdı. Üstelik de T cetveli ön tarafta tutulurdu ki, bazıları görebilsin diye. Şimdi bunların yerini bilgisayar almış. Bilgisayar herkeste var. Zaman geçmiş, teknoloji ilerlemiş olabilir, ancak yanınızda taşıyamadığınız bir bilgisayar bahsettiğim bu seçkinliği size veremez.

TÜRKİYE 16. KÖMÜR KONGRESİ ve MADENCİLİK SERGİSİ
The 16th Coal Congress of Turkey and Mining Exhibition
29-31 Mayıs 2008
29-31 May 2008

1. DUYURU – 1st Announcement

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI ZONGULDAK ŞUBESİ
Zonguldak Branch of the Chamber of Mining Engineers